

Agrologistiek vraagt om verbreding van het groene onderwijs

Australische kiwi's of Holland

De hedendaagse consument bedenkt 's ochtends dat hij 's avonds een Argentijnse rundersteak wil eten en een Australische kiwi toe. En hij vindt het vreemd als dat niet kan. Maar hij wil ook minder CO₂-uitstoot, minder files en meer diervriendelijk dierenvervoer. De consument van vandaag stelt hoge eisen aan de agrologistiek.

Er is voor hbo'ers en mbo'ers veel werk in de agrologistiek, bijvoorbeeld op de veilingen

se appels

“Die kiwi is in Australië op een vrachtwagentje geladen, met een grote vrachtwagen naar de luchthaven gereden, in het vliegtuig hierheen gevlogen, en hier weer met zo'n grote en kleine vrachtwagen bij de supermarkt terechtgekomen. Die kiwi heeft een enorme ecologische *footprint*. Maar dat heeft een appel die acht maanden in de koelcel ligt ook.” Frans Tielrooij, voorzitter van het Platform Agrologistiek (zie kader), schetst de dilemma's en uitdagingen waarmee een student agrologistiek aan de slag gaat. Die studenten zijn er nu nog niet veel maar het is de bedoeling dat daar verandering in komt. “Er is werk voor ze in het veilingwezen, in de groothandel, in de *retail*, de grote supermarkten en in de *consultancy*sfeer, bijvoorbeeld in het bedenken van concepten voor logistieke processen. De mogelijkheden en de interesse worden onderschat. Bij Unilever, Dell, IBM, daar is de logistieke man een heel belangrijk figuur. Voor jonge mensen is het een enorm interessant beroep.”

Blikverruimend

Studenten kunnen op een agrarische hogeschool binnen de opleiding Bedrijfskunde en Agribusiness (zie kader Onderwijs) kennis maken met logistiek en ketendenken. Sommige scholen hebben daarnaast nog een afstudeervariant in de logistiek. Bij Hogeschool HAS Den Bosch doen alle studenten een extern afstudeerproject via HAS KennisTransfer. Bedrijven kunnen daar terecht met vragen. Jacques Lammers: “Daar zitten regelmatig logistieke vragen bij. Zo start binnenkort een project waarbij twee studenten in opdracht van LTO Groeierservice onderzoek gaan doen naar logistieke systemen in het plukproces, zodat paprikatelers kunnen kiezen welk systeem het beste bij hen past.” De studenten werken samen vanuit verschillende disciplines, de een met kennis van het product en de ander met kennis van de

logistieke processen. Ze worden intensief begeleid door docenten die zelf ook regelmatig onderzoek doen voor bedrijven en op die manier voeling houden met de agrologistieke praktijk. Bij INHolland Delft is agrologistiek sinds 1 september een afstudeervariant. Studenten doen er diverse projecten. Een ervan is een samenwerking met het Royal Agricultural College in Cirencester, Engeland. Engelse en Nederlandse studenten onderzoeken hoe de logistieke verbindingen tussen de beide landen kunnen verbeteren. Hun focus is vermindering van voedselverspilling en de samenwerking, met als vraag: hoe ga ik met mijn partners om en wie draagt het risico (zie kader Programmteam). Ze krijgen begeleiding van lector Woody Majers en Gerry Kouwenhoven. Student Marc Zeestraten: “Het gaat erom van elkaar te ontdekken hoe wij het hier doen en hoe zij het doen. We hebben bijvoorbeeld gekeken hoe het transport en de verpakking van tomaten gaat, hoe presenteren de Engelsen de tomaten in de supermarkt?” De Nederlanders zijn in Engeland op bezoek geweest, -“in zo'n echte Engelse oude school”- hielden daar een presentatie en discussieerden met de Engelse studenten en boeren over

Onderwijs

De agrarische hogescholen bieden een opleiding 'Bedrijfskunde en Agribusiness' aan waarin ze een basis leggen in logistiek en ketendenken. Daarnaast kennen ze elk hun eigen uitstroomprofielen en accenten in de agrologistiek.

HAS Den Bosch heeft de afstudeerrichting Kwaliteit en Logistiek.

Hogeschool Van Hall Larenstein heeft de afstudeerrichting International Agribusiness and Trade. Bij INHolland heet de opleiding 'Greenport Business & Retail' en de afstudeerrichting Agrologistiek. De school heeft ook een opleiding Logistiek en Technische Vervoerskunde.

Bij de CAH Dronten ligt het accent binnen 'Bedrijfskunde en Agribusiness' meer op ondernemerschap.

Het mbo kent de kwalificatiedossiers:

Niveau 2 en 3: Vershandel, logistiek en transport
Niveau 4r: Manager vershandel, logistiek en transport

een aantal vragen die ze van tevoren hadden toegestuurd. Marc vindt de uitwisseling met de Engelsen blikverruimend. Hij ziet veel toekomst in de agrologistiek. “Het is een gigantisch belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering dat iemand van de administratie er nu vaak zo'n beetje bij doet.”

Programmteam Ketens en Agrologistiek

Sinds 1 september zijn de GKC-programmateams Ketenkennis en Agrologistiek samengevoegd onder de noemer Ketens en Agrologistiek.

Trekker is Woody Majers, lector bij INHolland.

Het programma heeft vier *hot topics* geformuleerd:

- Vermindering van voedselverspilling
- Eerlijke ketens: wie heeft de macht in de keten?
- Robuuste ketens: wat is de ecologische *footprint* van het product?
- Zero risico: wie draagt het risico in de keten?

Platform Agrologistiek

Het Platform Agrologistiek bestaat sinds 2000. Het is een antwoord op de vraag vanuit het ministerie van LNV naar meer efficiëntie en kwaliteit in de levering van producten aan de consument. Het netwerk bestaat uit departementen, organisaties als het havenwezen, en bedrijven, elk met hun eigen kennis. Bedrijven die vragen hebben op het agrologistieke vlak kunnen aankloppen bij het Platform, dat vervolgens bekijkt wie kan helpen bij deze specifieke vraag. Soms wordt daarvoor ook het onderwijs ingeschakeld. Belangrijkste thema's binnen de agrologistiek zijn:

- Clusteren of bundelen: het geografisch combineren van de primaire productie en de verwerking;
- Verbinden: het zoeken van verbinding met de markt;
- Regisseren: met behulp van de informatie- en communicatietechnologie goederenstromen sturen en beheersen.

Meer informatie: www.agrologistiek.eu.

Structureel aandacht

Maar agrologistiek is niet alleen voor hbo'ers interessant. MBO Greenport in Naaldwijk heeft sinds twee en een half jaar een groeiend aantal leerlingen voor de niveau 4-opleiding. (zie kader) De school noemt de opleiding Business & Management en besteedt ook aandacht aan zaken als verpakking, kassenbouw en marketing. Projectleider/examensecretaris Gert Engbers: "We moeten het wel breder trekken. Het bedrijfsleven vraagt erom, maar dit spreekt jongeren ook meer aan." Leerlingen vinden bijvoorbeeld werk bij de groothandel, de verpakkingsbedrijven of binnen de eigen tuinbouwbedrijven. Ook in Limburg groeit het aantal leer-

lingen. Marcel Creemers is directeur van het cursus- en contractonderwijs bij Citaverde College. Zijn klanten zijn tuinbouwbedrijven, de veiling en logistieke en transportbedrijven die deel uitmaken van de ontwikkelingen rondom Greenport Venlo. "80-90 procent van de werknemers op tuinbouwbedrijven zijn mbo'ers. Die krijgen te maken met logistieke vraagstukken. Er komen, ook door de schaalvergroting van de bedrijven, steeds meer specialistische functies op het gebied van de logistiek. Denk bijvoorbeeld aan tuinbouwbedrijven die direct aan de supermarkt leveren." Dat vraagt, zowel intern op het bedrijf als naar buiten toe, meer aandacht voor de logistiek. Citaverde College wil het thema een vaste plek geven binnen de opleidingen van de Greenport Business School. Dat kan een verplichte stage bij een agrologistiek bedrijf zijn of projecten rondom agrologistiek. "In het verleden was het vaak nog te incidenteel en afhankelijk van bepaalde docenten. Nu is er structureel aandacht voor agrologistiek, zowel binnen de opleidingen als binnen de trainingen voor volwassenen."

Uien

Agrologistiek in het onderwijs. Tielrooij benadrukt hoe belangrijk het is dat er een jonge aanwas komt van logistieke managers. "We zoeken vooral mensen die buiten de bestaande grenzen kunnen denken. Als het om uien gaat: waar komen die vandaan, waar moeten die naar toe, wat gebeurt er intern op het uienbedrijf, in de verwerking, maar ook, wat gebeurt er naar buiten toe? En ook een brede blik op het leven als het gaat om duurzaamheid, CO₂-reductie, dierenwelzijn." □